

(א) לעיל סו: גיטין נה. [פדיות פ"ז מ"ט:] (ב) כ"מ מנ: ע"ש, (ג) ע"י חס"י ע"י. (ד) ד"ה ר"ח, (ה) לקמן פ"ו כ"מ ק"י: (ו) [וסה: ל: לא], (ז) לקמן ק"י: וי"ג, (ח) ג"י רש"י בהמה, (ט) חמ"ט נה: (י) רש"י מוה"ק (ז), [שיך למתני דף ג' א:] (י) ש"י ע"פ,

הגהות הב"ח

(א) גמ' מ"ר הגזול רחל וגזול וילדה כ"ל וימית פרה ממק: (ב) שם משום דקסבר שניו במקומו עומד. ע"ז מו ע"א משמע דילת לא מקרי שניו כלל. (והשאר מקרי: (ג) רש"י ד"ה משלם אותה ואל גזוהיה ואת ולדותיה כל כ"י כ"ל: (ד) ה"ר"ח משלם כ"י וכל שבת. ויכ"י האשכנזי וע"פ שפירקין:

הגהות הגר"א

[א] תוס' ד"ה משלם כ"י לגזול (רשום קו על מיתת לגזול). כ"י לגזול כ"ל דלא כר"ש: [ב] ד"ה מלן כ"י ואל"ס כ"י. כ"י אכל להמכרם נחלא דק"ל דוקא לאחר יאוש כ"י וקרקע אין לה יאוש דכ"י ס"ל דשניו אינו קנין דמי ומכש"ל ק"י ב ח"ש מ"ח לנכס כ"י ואולי לשיטתה"ש (ועבדג"א סימן ע"ד ס"ק א'): [ג] ד"ה דלאח כ"י אכל ליכא למימר כ"י. כ"י אכל ה"ר"ק והרמב"ם מפרשים ואלה בשבת דממילא וימית דקסם שבת משמע כל השבת וכן לא פריך ל"י משום דלמדיה לא קני אלא לאחר יאוש בשבת דממילא כ"ל:

רבינו הגנאל

ראו איכא פסידא בנזן מוריש שבנזן בבירה שוינה רבנן כגזילה שאינה קיימת, ונטול דמיו מבני תקנת השבים. מחנ"י. גזל פרה מעוברת. רחל טענה וגזוה משלימן אותה ואת גזוהיה ואת ולדותיה דברי ר' מאיר, ר' יהודה אומ' גזילה חזרת בעיניה, ר' שמע' אומ' רואין אותה כאילו היא שומה אצלו בכסף. פיר', מאיר סבר מחזירי הכל. או שניו קונה וקנסת מאיר דקנים בגזל. מאי נפקא מינה היכא דכחש מכחש, או אמ' שינוי במקומו עומד אפילו כחש גזילה חזרת בעיניה ואי אמ' קנסת הוא אי שבת חזרת בעיניה, כחש כשעת גזול. ואחזין למיפשט מגזל בהמה והזקינה עבדים והזקינה משלימן כשעת גזולה ר' מאיר אומ' בעבדים אומ' לא הרי שלך לפניך דר' מאיר סבר שניו קונה וקנסת הוא דקנים, ודחינן לה. תא שמע לצבוע לו אדום וצבועו שחור, שחור וצבועו אדום ר' מאיר אומ' נותן לו דמי צמרו. ואסיקנא,

גזילה קיימת. חייב להחזירה: **והא אכנט דגזילה קיימת הוא.** ועליו נשנית תקנה שצמי רבי שלא להחזירו: **ועל המרש.** במסכת גיטין. מרש קורה: **משום פסידא דנירה שויה רבנן דלויסא.** ומיהו דמי צעי לאדקדורי הואיל וגזילה קיימת צנייה: **משלם אוסא ואם גזוהיה.** (א) כל מה שנטל ממנה ומה שהשביחה: **גזילה חזרת צעניה.** כמות שהיא עכשיו ריקנית יחזירה ויהר משלם דמי גזוה ועודר כמו שהיה בשעת הגזילה ולא שבת הגזיה שהשביחה אכלו ולא שבת הולד דלא קנים רבי יהודה אכל דמיים ששעת הגזילה משלם דליכא למאן דאמר כל הגולנים צניר משעת הגזילה ישלמו: **רואים אוסא כאילו היא שומא אכלו צנסא.** משעת הגזילה ומשלם דמיים כשעת הגזילה. [לקמן ע"פ] מפרש צנאי פלגי ר' יהודה ור"ש: **קנסא קנים.** שלא יהא חוטא נשכר בגזילה ליטול את השבח: **ונפקא מינה.** להיכא דלא השביחה אלא כחשה אי אחרת טעמא משום דשניו במקומו עומד כחשה נמי הדר כדליתא השתא ואי טעמא משום קנס' הוא ושניו קני משלם כדמעיקר' (היכא דליכא קנסא ה"ר איכא שינוי ומשלם לגרירותא): **והזקינה. עצמים אומר לו הרי שלך לפניך.** דעבדא כמקרקעי דמי וקרקע הדרא צעניה ואינה גזולת לקנות לגזול צעניו ולהיות נרשותו: **דמי אמרו.** כדמעיקרא ולשכ"פ דמהשתא שוי טפי לנריים זמר אדום: **והכא קנסא קא קנים.** צמתני וצנצנע דלאו גזלן הוא ולאו חוטא הוא לא קנים דהא שוגג הוא: **מדאפיך רב לקמן בפרקין (דף י"ז):** צשוגג כגון לוקח שלקח מנגזל והשביחה ולא ידע שהיא גזולה: **מן המחזירין.** מנכסים בני חורין ולא מנכסים משועבדים: **פירות ושצ פירות.** תנן במסכת גיטין (דף מח:) אין מוציאין לאכילת פירות ולשבת קרקעות מנכסים משועבדים מפני תקון העולם הפסד לקוחות. אכילת פירות ושצת קרקעו מפרש להו צשניו אוחזין (צ"מ ד' י'): **גט חוב.** שטר חוב: **שאלין זו אחריות.** שלא שיעבד לו לזה בשעת הלואה את נכסיו ולא כתב לו כל נכסי שאלו נכסיו ואלו נכסיו: **עטוס סופר הוא.** ואינו גובה מנכסי משועבדים ולא אמרינן אין לך אדם המלוה מעותיו בלא שעבוד נכסי לזה והסופר טעה ולא כתב זו אחריות אלא דוקא אוליין צתר שטר: **רבי מאיר.** צשניו אוחזין (שם דף י'): מאל שטרי חוב אין צהן אחריות נכסים יחזיר לפי שאלין צ"ד נפרעין מהן: **כשהוא גובה.** הלוקח חוזר על הגזלן שנגזל צא ונטול שדהו כמות שהוא והלוקח חוזר על הגזלן שמכרה לו צאחיות: גובה

דפליגי אס יש לו שצת אס לאו היינו ע"כ צשצת היתר על היציאה דלייאה למה לא יכול מן הנגזל מי גרע מיוחד בשדה חצירו צתר צרשות ועוד דעדיפא מיניה משנינן צפ' מי שמת (צ"ד דף קמ:) מאי שצת חצי שצת ומיהו המקשה ודאי ס"ד דטריף כל השצת אף שכנגד היציאה ולפי סברתא הא דתינא צפ"ק דצ"מ (דף טו.) אס השצת יותר על היציאה נטול השצת מצעל הקרקע והיציאה מצ"ח ואוקמינן בגזול וגזול לא אחיא כר' מאיר דלר"מ אפי' יציאה מנגזל לית ליה משום דקנים א"י יש לחלק דהתם איירי בלא ידע שהיא גזולה צששוגג כי האי לא קנים: דילמא

כאן בגזילה קיימת כאן בשאלין גזילה קיימת והא אכנט דגזילה קיימת היא מאי אכנט דמי אכנט וכל היכא דגזילה קיימת לא עבור רבנן תקנתא והרי מריש דגזילה קיימת היא ותנן על המריש הגזול שבנאו בבירה שיטול דמיו

HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

כאן בגזילה קיימת כאן בשאלין גזילה קיימת והא אכנט דגזילה קיימת היא מאי אכנט דמי אכנט וכל היכא דגזילה קיימת לא עבור רבנן תקנתא והרי מריש דגזילה קיימת היא ותנן על המריש הגזול שבנאו בבירה שיטול דמיו ^(א) מפני תקנת השבים שאני התם דכיון דאיכא פסידא דבירה שויה רבנן כדליתא: גזל פרה מעוברת וילדה וכו': ^(ב) תנו רבנן הגזול רחל (א) וגזוה פרה וילדה משלם אותה ואת גזוהיה ואת ולדותיה דברי רבי מאיר ר' יהודה אומר גזילה חזרת בעיניה רבי שמעון אומר רואין אותה כאילו היא שומא אצלו בכסף איבעיא להו מאי טעמיה דרבי מאיר (א) משום דקסבר שינוי במקומו עומד או דילמא בעלמא שינוי קונה והכא קנסא הוא דקא קנים למאי נפקא מינה להיכא דכחשא מכחש תא שמע (א) גזל בהמה והזקינה עבדים והזקינה משלם כשעת הגזילה רבי מאיר אומר בעבדים אומר לו הרי שלך לפניך ואילו בהמה כשעת הגזילה ואי סלקא דעתך סבר רבי מאיר שינוי במקומו עומד אפי' בהמה נמי אלא לאו ש"מ קסבר ר' מאיר שינוי קונה והכא קנסא הוא דקא קנים אמרי רבי מאיר לדבריהם דרבנן קאמר להו לדידי שינוי אין קונה ואפילו בהמה נמי אלא לדידכו דאמריתו שינוי קונה אודו לי מיהת בעבדא דכמקרקעי דמי (א) וקרקע אינה גזולת ואמרי ליה רבנן לא עבדא כמטלטלי דמי ת"ש (א) לצבוע לו אדום וצבועו שחור שחור וצבועו אדום ר' מאיר אומר נותן לו דמי צמרו דמי צמרו אין דמי צמרו ושבחו לא ואי סלקא דעתך סבר רבי מאיר שינוי אין קונה דמי צמרו ושבחו בעי למיתב ליה אלא לאו ש"מ קסבר ר"מ שינוי קונה והכא קנסא הוא דקא קנים שמע מינה איכא דאמרי הא לא איבעי לן מדאפיך רב ותני גזל פרה והזקינה עבדים והזקינה משלם כשעת הגזילה דברי רבי מאיר לפניך ודאי לרבי מאיר שינוי קונה והכא קנסא הוא דקא קנים ליה כי קא איבעי לן הכי איבעי לן כי קא קנים במזיד אבל בשוגג לא קנים או דילמא אפי' בשוגג נמי קנים תא שמע (א) חמשה גובין מן המחזירין ואילו הן פירות יושבה פירות (א) והמקבל עליו לזון בן אשתו ובת אשתו וגט חוב שאין בו אחריות ובתובת אשה שאין בה אחריות מאן שמעת ליה דאמר (א) אחריות לאו מעות סופר הוא רבי מאיר וקתני פירות ושבה פירות שבה פירות היכי דמי יבגזן שגזל שדה מחבירו ומכרה לאחר והשביחה והרי היא יוצאה מתחת ידו כשהוא גובה גובה

כאן בגזילה קיימת. תימה רועים מאי גולה קיימת איכא וי"ל דאיירי צרועה צהמה של אחרים וגנב מהן גזיה וחלצ ולא משום דחשוד להרעות צשדות של אחרים דכיון שאלין הבהמה שלו אין אדם חוטא ולא לו כדאמר בפרק קמא דבבא מצינא (דף ה:): **י משלם דמי פרה העומדת ל"י.** (א) וכל שצח שמשעת גולה עד שתלד (א) לגזלן: **חמשה גובין מן המחזירים.** אע"ג דתנא מצינא תנא

ושירי הנך דתנן צהניקין (גיטין דף מח: ושם י:) אין מוציאין למזון האשה והצנות מנכסים משועבדים מפני מיקון העולם והתם נמי שירי המקבל עליו לזון בן אשתו ובת אשתו וגט חוב שאלין זו אחריות ומהכא קשה לשמואל דלמר צפ"ק דצ"מ (דף יא.) אומר היה ר"מ שטר חוב שאלין זו אחריות נכסים אין גובה לא מנכסים משועבדים ולא מצני חורין והכא משמע דגבי מצני חורין ומיהו בלאו הכי איתומצ שמואל התם מצרייתא אחריתי ויש לדחות דשמואל הוה מפרש שאלין זו אחריות היינו שמופרש שלא קבל עליו אחריות והא דמוקי לה הכא כר"מ משום דלכאורה כוונתה אחיא:

מאן שמעת ליה דאמר אחריות דא מעות סופר ב'. וא"ת (א) בלאו האי טעמא ה"מ למפרך מאן שמעת ליה דקנים ר"מ וש"מ דצשוגג קנים ואו לא הוה צריך לאחזוי צרייתא אלא ממני דהניקין (גיטין דף מח: ושם י:) דלין מוציאין לאכילת פירות וי"ל דמכח זה לא ה"מ לאוכוחי דליתא כר"מ דהא רבי יהודה נמי מצינן למימר דקנים לרצ וציד דלמר דלרבי יהודה שצח שעל גבי הגזילה הו דנגזל אע"ג דנשתנית ע"י כגון נטענה או נמצענה אכל גזלן והאי שצח שהשביח הלוקח היינו נמי שצח שצח גבי הגזילה ויקנס צו ר' יהודה כמו צהיהא דלקמן (ע"ב) לרצ וציד ואע"ג דכי נוקי לה נמי כרבי יהודה אחתי מצי לאוכוחי דהשתא ר' יהודה דלא קנים ליה כולי האי קנים צשצח זה ע"ג קרקע ר"מ דקנים טפי לא כ"ש מכל מקום טפי ניחא ליה לאוכוחי מר' מאיר גופיה ר"י:

דאחא בע"א ארעא ושק"א ארעא ושבחא ש"מ בשוגג נמי קנים. ה"מ לשניי דשצצת היתר על היציאה מיירי דההוא לא הוה קנס דכיון דקרקע אין גזולת צרשותיה דמריה אשצחיה ולא דמי למטלטלי ואפילו לשמואל דלמר צפ"ק דצ"מ (דף י: ושם י:) דלוקח מנגזל לית ליה שצצח איכא לאוקמי כגון שקנו מידו כדלמר התם אלא דכלאו הכי משני שפיר (א) אכל ליכא למימר דסתם שצח משמע הכל צין כנגד היציאה צין מה שיתר על היציאה דהא התם גבי פלוגתא דרצ ושמואל צמוכר שדה לצבירו ונמצלת שאלתה שלו

להסיר (כתובות נא.) והמקבל עליו לזון בן אשתו ובת אשתו. אף הוא אין גובה מן המשועבדים. לפי שאלין קטנין ואין מביאים, והא דתנן כהנשא (כתובות קא:) והיא מוית מנכסים משועבדין מפני שהיא כהנשא חוב, מוקמינן לה התם בשקנו לה מיד, דסתם קנין לכמינה עומד (שם נא.).

עין משפט נר מצוה

יז א מ"י פ"ט מה' גזילה ה' ופס"א מהלכות גזילה הלכה א סנה עיין עב טו"ש"פ ח"מ ס' שצח ס' פ"י: יח ב מ"י וסנה שם טור ש"ע ח"מ שצח ס' פ"י א וס' קטו ס' פ"י: יט ג מ"י פ"ג מה' גזילה אשות הל' יח סנה עיין מח טו"ש"פ ח"מ ס' קד ס' פ"י ד: כ ד מ"י פ"ט מהלכות גזילה ואכילה הלכה ו סנה עיין עב טו"ש"פ ח"מ ס' שצח ס' פ"י א:

מוסף רש"י

על המריש. קורה, ותקנות קהשיב ואילו במסכת גיטין (לע"י: (טו.) בבבירה. בית גדול (גיטין נה.) מפני תקנת השבים. שחא אחא מקום לקרקע צרמו ולהחזיר מריש עמלו וימנע מלעשות פסונה (שם.) בעבדים אומר לו הרי שלך לפניך. דקרקע דמי וצבועיה דמריה קיימי (דקסין צו:) דקיימת לן קרקע צריה גזולת וכל מקום שאלין דכחות צבליה עומדת ועבד כמקרקעי דמי ואינו גזול להיות נקנה לגזול לשלם דמי. הילכך כי אוקין צבועיה דמריה אוקין (ב"מ ק.) וקרקע צריה גזולת. כלומר צריה קטייה לגזלן בשום יאוש, דלעולם כחוק צבליה היא, דמקנא חזקת לן צהנזול (ב"מ נה.) דמי זכר דמי (סוכה ל.) נותן לו דמי צמרו. קני צעניו לר"מ ולא יסי' ליה אלא דמי זכרו (דקסין ק.) דמיים צממר לכן נמכר בשוק. דקניה גזולת לשלם בשעת הגזילה (ב"מ נה.) דמי זכר דמי כמו שממר לו, דקניה צעניו ונמחציו מעות (שם קי:) נטול לו כצט זה אס יצאה דענייה ליה לר"מ כל השמנה מדעת בעליו נקלה גזל ונטול המזל נעמנו א"פ שחא מעולה עכשיו צדמים (ע"י א) אכל לא דמי שצח, או יקנו עבדו משלם ויקח האמר (דקסין ק.) גובין מן המחזירין. מנכסים וכן שצח לצד, אס יש נכסים בני חורין אכל הסייד נגצין, ואס לאו אין נגצין פירות. דתנן גמס' גיטין (מח:) אין מוציאין לאכילת פירות ולשבת קרקעות מנכסים משועבדים מפני מיקון העולם. וצשניס אוחזין בטילת (ר:) מפרש לאכילת פירות ולשבת קרקעות ט"ה, הרי שגזל שדה מחבירו ומכרה לאחר והשביחה והרי היא יוצאה צין מן התחת יד הלוךק עס שצח ששביח הלוקח מכל וצניר ועס פירות שצח, שחנזל חזרה על המזכר שמכרה לו באחריות גובה וכן מנכסים משועבדין ושצח מנכסים בני חורין ולא מן המשועבדין, מפני מיקון העולם, לפי שאלין קטנין ואין הלוקח ידע כמינה

שדחו במאה דנר והשביחה הלוקח ושהו עכשיו ק"ק ובה בעל חוב וטרפה כמות שהיא, הלוקח גובה הקרן אפילו ממשעבדי אבל השבח מבני חורין בלבד, וכן מונית האשה המקבל עליו לזון את [בן] אשתו או בת אשתו בלא קניין. מאן שמעת ליה דאמי אחריות לאו טעות סופר היא ר' מאיר, דתנן בפרק שנים אוחזין בטלית מצא שטרי חוב אם יש בהן אחריות נכסים לא יחזיר כול', שמע מינה האי מתנייתא ר' מאיר היא, וקתאני פירות ושבח קרקעות מן המחזירין. היכי דאמי, כגון שגזל שדה מליאה פירות ומכרה לאחר והשביחה ובה בעל חוב של גזול וטרף לשדה בשבחה ופירותיה ולא שימינן ליה השבח ללוקח אף על פי שאינו נושה בן אלא הקרקע בלבד,